

Αθήνα 18 Οκτωβρίου 2018

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ/ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Συμμετοχή του Ε.Φ.Ε.Τ. σε Συνέδριο για την Ασφάλεια των Τροφίμων: Εξελίξεις στη Νομοθεσία και Κουλτούρα Ασφάλειας Τροφίμων

Αξιοποιώντας κάθε ευκαιρία επικοινωνίας με τους καταναλωτές και τους φορείς που πρωταγωνιστούν στην προάσπιση της ασφάλειας και ποιότητας των τροφίμων ο Ε.Φ.Ε.Τ. με τη νέα του οργανωτική δομή ήταν παρών με στελέχη του στο Συνέδριο για την Ασφάλεια των Τροφίμων με τίτλο «Food Safety Conference 2018», το οποίο διεξήχθη σε γνωστό ξενοδοχείο της Αθήνας στις 25 Σεπτεμβρίου 2018.

Οι παρουσιάσεις και συζητήσεις στα πλαίσια του συνεδρίου αφορούσαν σημαντικές πτυχές από τον απαιτητικό στίβο της αντιμετώπισης των παραγόντων κινδύνου για τα τρόφιμα, τις νέες πολιτικές δικτύωσης και επικοινωνίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο, τις δράσεις εκσυγχρονισμού της ενωσιακής νομοθεσίας για τα τρόφιμα, την υγιή νοοτροπία στις επιχειρήσεις τροφίμων, σύγχρονες καταγραφές κρουσμάτων παραπλάνησης των καταναλωτών («food fraud»), επικαιροποίηση διεθνών προτύπων, νέα εργαλεία ελέγχου και νέες τεχνολογίες.

Η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Αξιολόγησης Επικινδυνότητας και Διατροφής του Ε.Φ.Ε.Τ., Δρ. Ειρήνη Τσιγαρίδα παρουσίασε εισήγηση με τίτλο «Εξελίξεις στη Γενική Νομοθεσία Τροφίμων – Κανονισμός 178/2002», όπου μίλησε για την αναθεώρηση του βασικού κανονισμού για την ασφάλεια των τροφίμων, με τον οποίο ιδρύεται και η Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων «EFSA». Η αναθεώρηση αυτή

βασίστηκε σε δύο πυλώνες. Ο πρώτος πυλώνας προήλθε από τα αποτελέσματα της μελέτης ελέγχου καταλληλότητας «fitness check», η οποία αφορούσε την εφαρμογή του κανονισμού 178/2002 για την περίοδο 2002-2013 σε όλα τα κράτη μέλη. Στα αποτελέσματα αυτής της μελέτης περιλαμβάνονται η διατήρηση της διαφάνειας και της υψηλού επιπέδου επιστημονικής εμπειρογνωμοσύνης στην «EFSA» και η αύξηση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών μέσα από βελτίωση στη διαδικασία της επικοινωνίας της επικινδυνότητας «risk communication». Ο δεύτερος πυλώνας σχετίζεται με την απάντηση Επιτρόπου για ανάληψη στοχευμένων δράσεων για την αύξηση της εμπιστοσύνης των πολιτών στα πλαίσια αντίδρασης σε πρωτοβουλία Ευρωπαίων πολιτών για την «απαγόρευση του *glyphosate*».

<https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/3/2017/EN/C-2017-8414-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>

Η Επιτροπή δεσμεύτηκε για την αύξηση στη διαφάνεια της αξιολόγησης επικινδυνότητας και την ποιότητα και ανεξαρτησία επιστημονικών μελετών κυρίως για συστατικά και προϊόντα που χρήζουν έγκρισης.

<https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2018/EN/COM-2018-179-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>

<http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2018/EL/COM-2018-179-F1-EL-MAIN-PART-1.PDF>

Η πρόταση στοχευμένης αναθεώρησης του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002 ως θεμέλιο της Γενικής Νομοθεσίας Τροφίμων («General Food Law» ή «GFL») αφορά κυρίως τέσσερις άξονες:

- 1) Τη βελτίωση και αποσαφήνιση των κανόνων διαφάνειας, ιδίως όσον αφορά τις επιστημονικές μελέτες που υποστηρίζουν την αξιολόγηση της επικινδυνότητας,
- 2) Τις εγγυήσεις αξιοπιστίας, αντικειμενικότητας και ανεξαρτησίας των μελετών στις οποίες βασίζεται η «EFSA» για την αξιολόγηση της επικινδυνότητας,
- 3) Τη βελτίωση της διακυβέρνησης, την ενίσχυση της συμμετοχής των κρατών μελών και την αντιμετώπιση των περιορισμών που επηρεάζουν τις μακροπρόθεσμες επιστημονικές ικανότητες της «EFSA» λαμβανομένων υπόψη των σχετικών οικονομικών πτυχών για τη βιωσιμότητά της,
- 4) Τη βελτίωση της επικοινωνίας της επικινδυνότητας («risk communication») για την αποτελεσματικότερη και διαφανή ενημέρωση του κοινού.

Σε ό,τι αφορά τις πτυχές της διαφάνειας η τροποποίηση της Γενικής Νομοθεσίας Τροφίμων αγγίζει και οκτώ τομεακές νομοθετικές πράξεις και συγκεκριμένα:

- Την Οδηγία 2001/18/ΕΚ για τη σκόπιμη απελευθέρωση γενετικώς τροποποιημένων οργανισμών στο περιβάλλον,
- τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1829/2003 για τα γενετικώς τροποποιημένα τρόφιμα και ζωοτροφές,
- τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1831/2003 για τις πρόσθετες ύλες που χρησιμοποιούνται στη διατροφή των ζώων,
- τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2065/2003 για τα αρτύματα καπνιστών τροφίμων που χρησιμοποιούνται ή προορίζονται να χρησιμοποιηθούν μέσα ή πάνω στα τρόφιμα,
- τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1935/2004 σχετικά με τα υλικά και αντικείμενα που προορίζονται να έρθουν σε επαφή με τρόφιμα,
- τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1331/2008 για τη θέσπιση ενιαίας διαδικασίας έγκρισης για τα πρόσθετα τροφίμων, τα ένζυμα τροφίμων και τις αρωματικές ύλες τροφίμων,
- τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1107/2009 σχετικά με τη διάθεση φυτοπροστατευτικών προϊόντων στην αγορά και
- τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2015/2283 για τα νέα τρόφιμα.

Κατά την τήρηση των κανόνων διαφάνειας υφίσταται εξαίρεση σε εμπιστευτικές πληροφορίες με δεόντως αιτιολογημένο αίτημα εμπιστευτικότητας. Προς αυτή την κατεύθυνση τείνει και η προτεινόμενη τήρηση καταλόγου με είδη πληροφοριών που θεωρούνται εμπιστευτικές.

Υπάρχει ιδιαίτερη έμφαση στις προτάσεις αναθεώρησης σε ό,τι αφορά τον καθορισμό στη νομοθεσία των στόχων και των γενικών αρχών που διέπουν την επικοινωνία της επικινδυνότητας, λαμβανομένων υπόψη των αντίστοιχων ρόλων των αξιολογητών και των διαχειριστών της επικινδυνότητας («risk assessors» και «risk managers») σύμφωνα με το άρθρο 40 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002. Με βάση αυτούς τους στόχους και τις γενικές αρχές προτείνεται να καταρτιστεί «γενικό σχέδιο» για την επικοινωνία της επικινδυνότητας. Στο «γενικό σχέδιο» («general plan») θα πρέπει να προσδιορίζονται οι βασικοί παράγοντες που πρέπει να συνεκτιμώνται κατά την

εξέταση του είδους και του επιπέδου των δραστηριοτήτων επικοινωνίας που απαιτούνται, να καθορίζονται τα εργαλεία και οι δίαυλοι για την υλοποίηση των σχετικών πρωτοβουλιών επικοινωνίας με δεδομένες τις ομάδες-στόχους του κοινού, καθώς και να προβλέπονται κατάλληλοι μηχανισμοί για την εξασφάλιση της συνεκτικής επικοινωνίας επικινδυνότητας.

Εικόνα 1: Η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Αξιολόγησης Επικινδυνότητας και Διατροφής του Ε.Φ.Ε.Τ., Δρ. Ειρήνη Τσιγαρίδα παρουσιάζει εισήγηση για τις εξελίξεις στη νομοθεσία των τροφίμων σε επίπεδο Ε.Ε. στα πλαίσια του «Food Safety Conference 2018» (Τρίτη, 25/9/2018).

Μετά την ενημέρωση για τις εξελίξεις στη νομοθεσία των τροφίμων έγινε αναφορά στην αναγκαιότητα ορθής νοοτροπίας εντός της επιχείρησης τροφίμων μέσω της εισηγήσης με τίτλο «Ανάπτυξη και βελτίωση κουλτούρας ασφάλειας τροφίμων στις επιχειρήσεις», την οποία παρουσίασε ο Προϊστάμενος του Τμήματος Εργαστηρίων Δοκιμών & Ερευνών Τροφίμων Αθήνας της Διεύθυνσης Εργαστηριακών Δομών του Ε.Φ.Ε.Τ., Δρ. Φραγκίσκος Γαϊτής. Έγινε η παραδοχή ότι όλες οι επιχειρήσεις ήδη διαθέτουν μία κουλτούρα ασφάλειας, η οποία μπορεί να διαβαθμίζεται από θετική έως αρνητική, με τη θετική να χαρακτηρίζεται από τη στόχευσή της κυρίως στην ασφάλεια τροφίμων και παρουσιάστηκε το σημαντικό στατιστικό ότι το 80% των επαγγελματιών του χώρου των τροφίμων πιστεύουν ότι η καλλιέργεια νοοτροπίας για την ασφάλεια των τροφίμων είναι η σημαντικότερη εργασία οποιουδήποτε τεχνικού διευθυντή σε μία επιχείρηση.

Η κουλτούρα ασφάλειας τροφίμων είναι έκδηλη όταν όλοι στην επιχείρηση προσδίδουν περισσότερη αξία στην ασφάλεια τροφίμων και την επιδιώκουν σε συνεχή, καθημερινή βάση προχωρώντας πέρα από τα «όρια του καθήκοντος» για τον εντοπισμό μη ασφαλών συνθηκών και συμπεριφορών και δρουν για να τις διορθώσουν. Θέτοντας το γεγονός ότι η μη ασφαλής συμπεριφορά από μη ορθή νοοτροπία οδηγεί ως αποτέλεσμα σε μη ασφαλή τρόφιμα, ο εισηγητής τόνισε ότι μία ισχυρή κουλτούρα για την ασφάλεια των τροφίμων θα οδηγήσει σε πιο αφοσιωμένο και ενεργητικό προσωπικό και το τελικό αποτέλεσμα θα είναι μια πιο κερδοφόρα και καλύτερα οργανωμένη επιχείρηση.

Οι προϋποθέσεις για να υπάρχουν επιχειρηματικά οφέλη από μια ισχυρή κουλτούρα ασφάλειας τροφίμων είναι:

- 1) Ηγεσία από πάνω προς τα κάτω
- 2) Ακεραιότητα
- 3) Επένδυση σε αξίες
- 4) Πρόληψη
- 5) Ενεργοί εργαζόμενοι
- 6) Θετική αλλαγή συμπεριφοράς

Για τους επικριτές της κουλτούρας ασφάλειας τροφίμων, οι οποίοι τη θεωρούν ως ασαφή ακαδημαϊκή αντίληψη, παρουσιάστηκαν οι τέσσερις κατηγορίες στις οποίες εμπίπτουν όλες οι πτυχές ενός εργασιακού περιβάλλοντος σε προτεινόμενο πλαίσιο μέτρησής της. Συγκεκριμένα:

- 1) Η πρόληψη «Proactivity», η οποία πρέπει να προσανατολίζεται προς το μέλλον.
- 2) Ο σκοπός «Purpose», ο οποίος σχετίζεται με στόχους για την ασφάλεια τροφίμων.
- 3) Οι άνθρωποι «People», όταν νιώθουν την ασφάλεια τροφίμων μέρος της καριέρας τους.
- 4) Η διαδικασία «Process», όταν η ασφάλεια τροφίμων αντιμετωπίζεται διατμηματικά εντός της επιχείρησης.

Στις περισσότερες επιχειρήσεις, που περνούν πολλαπλές εξωτερικές επιθεωρήσεις σε ετήσια βάση, τόσο από κρατικούς φορείς όπως ο Ε.Φ.Ε.Τ. όσο και από τους πελάτες τους, η κουλτούρα ασφάλειας τροφίμων αποτελεί προστατευτική θωράκιση.

Έγινε μνεία από τον εισηγητή στο Μέρος Δ' του νόμου 4512/2018, όπου θεσπίζεται το γενικό πλαίσιο και οι γενικές αρχές για την άσκηση εποπτείας και τη διαδικασία ελέγχου των οικονομικών δραστηριοτήτων και των προϊόντων. Η εποπτεία ασκείται στα εξής πεδία:

- 1) Ασφάλεια και συμμόρφωση προϊόντων
- 2) Ασφάλεια τροφίμου
- 3) Προστασία καταναλωτή και σύννομη παροχή υπηρεσιών
- 4) Ασφάλεια υποδομών και κατασκευών
- 5) Δημόσια υγεία
- 6) Ασφάλεια και υγεία εργαζομένων
- 7) Προστασία του περιβάλλοντος
- 8) Προστασία δημοσίων εσόδων

Οι εποπτεύουσες αρχές διακρίνονται σε Αρχές Οργάνωσης Εποπτείας και Συντονισμού και σε Αρχές Εφαρμογής Εποπτείας και Διαχείρισης, όπου εντοπίζεται και το μεγάλο στοίχημα σε ό,τι αφορά το ρόλο της Πολιτείας.

Εικόνα 2: Ο Προϊστάμενος του Τμήματος Εργαστηρίων Δοκιμών & Ερευνών Τροφίμων Αθήνας της Διεύθυνσης Εργαστηριακών Δομών του Ε.Φ.Ε.Τ., Δρ. Φραγκίσκος Γαΐτης παρουσιάζει εισήγηση για την υιοθέτηση κουλτούρας ασφάλειας τροφίμων στις επιχειρήσεις στα πλαίσια του «Food Safety Conference 2018» (Τρίτη, 25/9/2018).